

PÕHIKOOLI LÕPUEKSAM

GEOGRAAFIA

2021

Punkte
Eksamihinne
Aastahinne

Õpilase ees- ja perekonnanimi: _____

Isikukood:

Kool: _____

Maakond/linn: _____

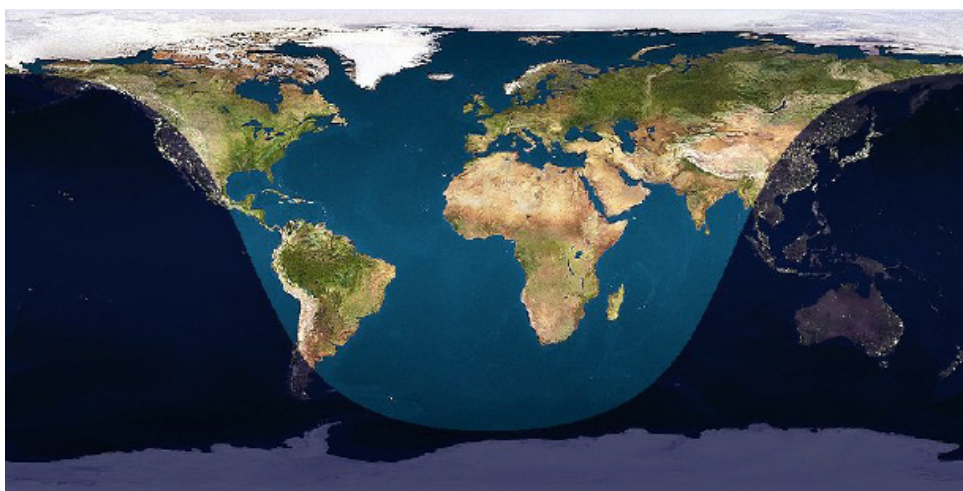
MEELESPEA

1. Kasuta pasta- või tindipliatsit ja kirjuta eksamitöö loetava käekirjaga.
2. **Enne ülesande täitmist loe tähelepanelikult tööjuhendit. Vasta küsimusele täpselt ja selgelt.**
3. Paranduste tegemisel tõmba kriips peale vastuse sellele osale, mille hindamist sa ei soovi.
Korrektuurivahendite kasutamine on keelatud.
4. Mõtle rahulikult, ära kiirusta. I ja II osa lahendamiseks on aega kokku 150 minutit.
5. Küsimuste juures olevad ruudud täidab õpetaja.

I OSA 36 punkti

NB! Ülesannete lahendamisel ei või atlaseid kasutada.

1. Joonisel on kujutatud öö ja päeva piir Maal.

Millise kuu öö ja päeva vaheldumist kujutab joonis? Jooni alla õige valik.

november märts juuli september

Põhjenda oma valikut. _____

Täidab
hindaja
2 p

ÜL 1

1 p 1

1 p 2

2. Eesti on maailmas ainuke riik, mis toodab oma elektri peamiselt põlevkivist.

Täidab
hindaja
5 p

☐ ÜL 2

Millisel fotol on kujutatud Eestis kaevandatavat põlevkivi ehk kukersiiti? Kirjuta joonele vastav täht. _____

1 p ☐ 3

Vali õige vastusevariant, tõmba sellele joon alla.

1 p ☐ 4

- Põlevkivi on settekivim / moondekivim, mis sisaldab mereorganismide kivistisi.
- Põlevkivi leidub Põhja- ja Kirde-Eestis, kuid seda kaevandatakse Jõgevamaal / Ida-Viru maakonnas / Lääne-Viru maakonnas.

Viimastel aastatel räägitakse üha sagedamini Põxitist ehk põlevkivienergeetikast loobumisest. Miks tahetakse loobuda elektrienergia tootmisel põlevkivi kasutamisest?

1 p ☐ 5

Millised probleemid kaasneksid sellega, kui põlevkivi kaevandamisest ja kasutamisest järsku loobuda?

2 p ☐ 6

1) _____

2) _____

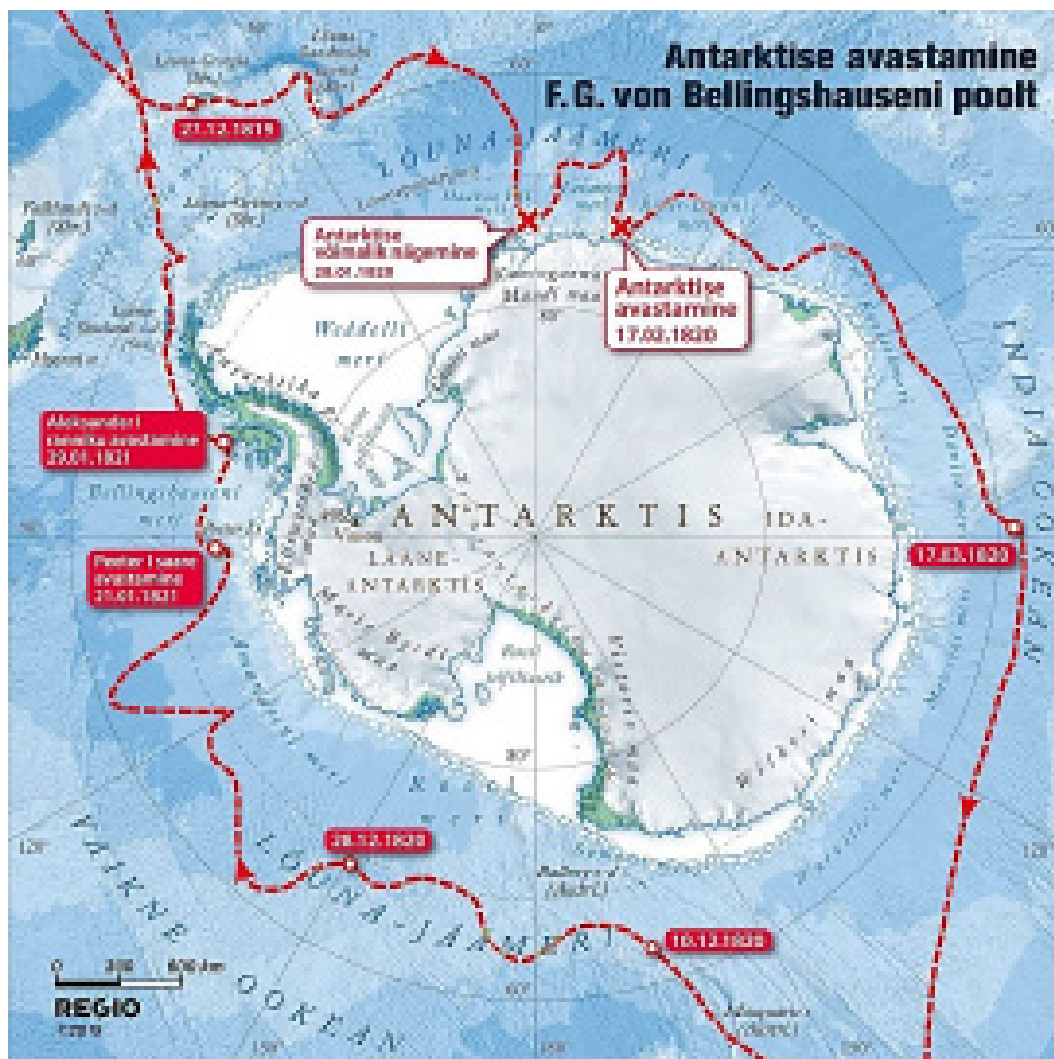
7 p

3. Loe teksti von Bellingshauseni kohta ja vasta küsimustele.

☐ ÜL 3

Fabian Gottlieb Benjamin von Bellingshausen sündis Lahetaguse mõisas Saaremaal 20. septembril 1778. aastal. Andeka meremehe suurimaks saavutuseks loetakse tema juhtimisel toimunud ümbermaailmareisi aastatel 1819–1821. Selle ekspeditsiooniga jõuti Antarktilise mandri lähistele, kus nähti mandrijää serva mitu korda. Nii loetaksegi Bellingshausenit esimeseks oma silmaga Antarktilise mandrit näinud inimeseks.

Eesti Meremuuseum ja grupp ettevõtjaid kavandasid mitu aastat kaasaja suuremat populaarteaduslikku Antarktika-missiooni. Eelmise aasta 11. juulil alustaski purjelaev Admiral Bellingshausen Kroonlinnast teekonda Antarktikasse. Sihtkohta jõuti 28. jaanuaril 2020. Üheks eesmärgiks on aidata kaasa mereteaduste populariseerimisele ja juhtida tähelepanu kliimamuutustele. Reisi kulminatsiooniks kujunes jaanuar, kui kogu maailm tähistas jäise mandri avastamise 200. aastapäeva.

Too välja kaks põhjust, miks korraldati selline suur Antarktika ekspeditsioon?

2 p

1. _____

2. _____

Miks taheti Antarktikasse jõuda just 28. jaanuariks 2020? _____

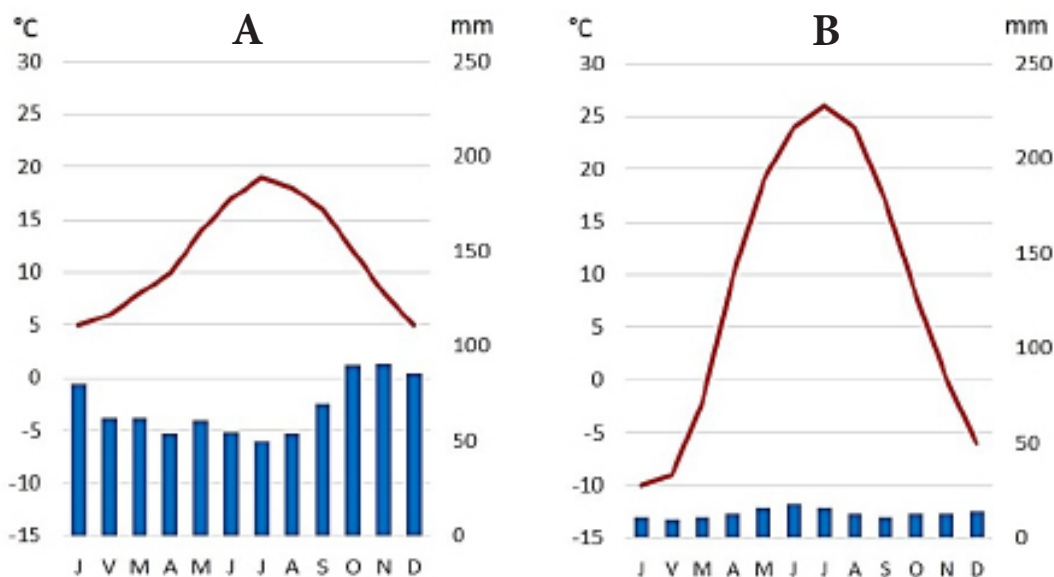
1 p

Otsusta, kas väide on tõene või väär, ja tee rist vastavasse lahtrisse.

4 p

Väide	Tõene	Väär
Bellingshausen oli esimene inimene maailmas, kes nägi Antarktise mandrit.		
Bellingshauseni ümbermaailmareis kestis 5 aastat.		
Ekspeditsioon sõitis ümber Antarktise läänest itta.		
Bellingshauseni meri asub põhjapoolkeral.		

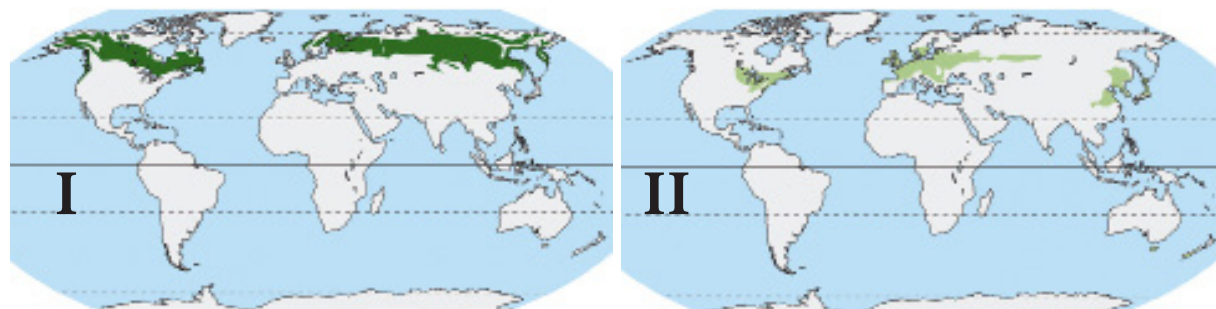
4. Diagrammidel on kujutatud kahe samal laiuskraadil asuva linna kliimat.

Otsusta, kumb kliimadiagramm (A või B) iseloomustab parasvöötme mandrilist kliimat ja põhjenda. Diagramm _____

1) _____

2) _____

Millisel kaardil (I või II) on kujutatud parasvöötme lehtmetsade levikut? _____

Mis väited iseloomustavad lehtmetsavööndit (L) ja mis parasvöötme rohtlaid (R)? Kirjuta joonele vastav täht.

1. Viljakad mustmullad on suures osas põldudeks haritud. _____
2. Suured tamme- ja pöögimetsad on säilinud vähestel aladel. _____
3. Suvel esineb sageli pikki põuaperioode. _____
4. Loomastikus on palju pisiimetajaid ja närilisi. _____
5. Sademed ületavad enamasti aurumise. _____

Täidab
hindaja
6,5 p

ÜL 4

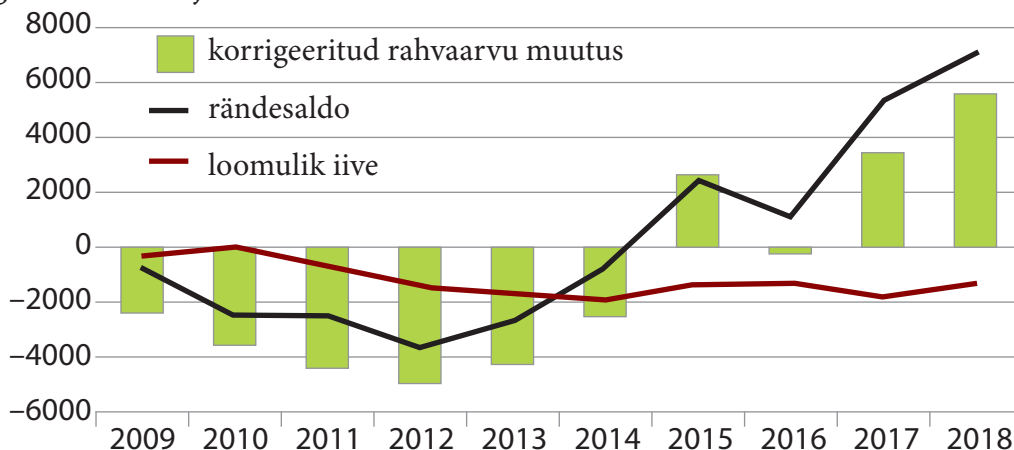
1 p 10

2 p 11

1 p 12

2,5 p 13

5. Diagrammil on kujutatud Eesti rahvaarvu muutus aastatel 2009–2018.

Täidab
hindaja
4,5 p

ÜL 5

Mis on rändesaldo? Vali õige vastusevariant, tõmba sellele joon alla.

- Eestisse aasta jooksul tulnud inimesed
- Eestist aasta jooksul lahkunud inimesed
- Immigrantide arv Eestis
- Eestisse tulnud ja siit lahkunud inimeste vahe

0,5 p

14

Kas allolevad väited on kooskõlas diagrammiga? Kirjuta vastavalt JAH või EI.

4 p

15

Väide	JAH/EI
2017–18 on Eesti rahvaarv kasvanud peamiselt loomuliku iibe tõttu.	
2014. aastal oli Eestis rändesaldo 0.	
2016–17 on Eestis rahvaarv kasvanud ligikaudu 6000 inimese võrra.	
Kõige rohkem muutus Eesti rahvaarv aastal 2018.	

5 p

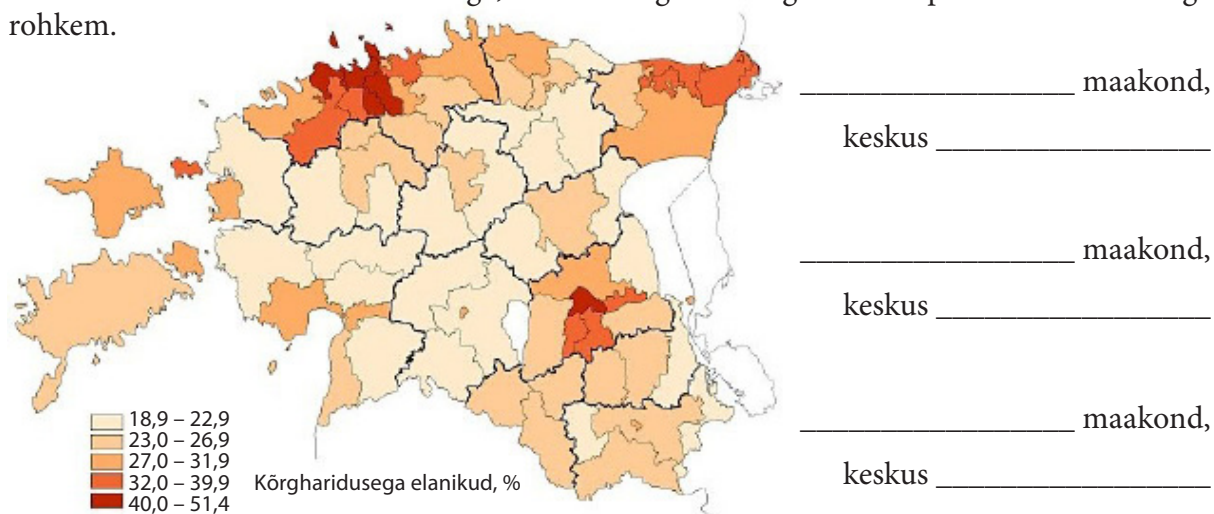
ÜL 6

6. Kaardil on kujutatud kõrgharidusega tööealiste inimeste osatähtsus Eestis.

Nimeta 3 maakonda koos keskustega, kus on kõrgharidusega inimesi protsentuaalselt kõige rohkem.

3 p

16

Märgi kaardile tähega A maakond, kus kõrgharidusega elanike osakaal on kõige väiksem. Põhjenda, miks selles maakonnas on kõrgharidusega elanike osakaal väiksem kui teistes maakondades.

1 p

17

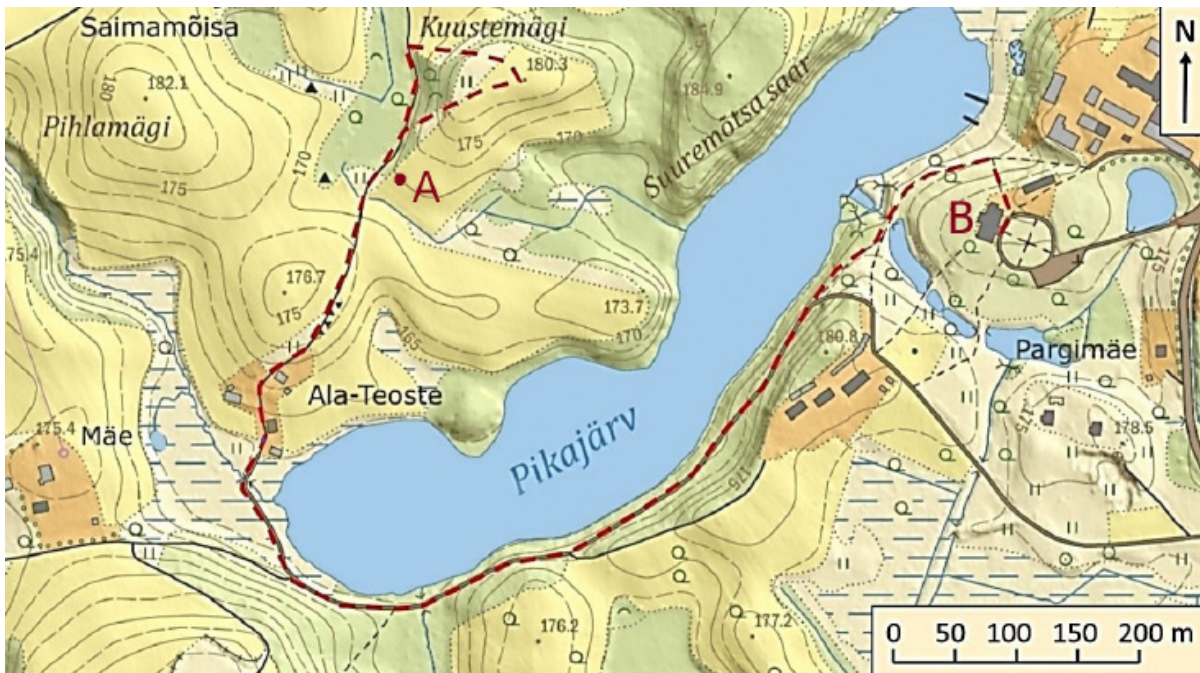
1 p

18

7. Õpilaste suvine looduslaager toimus Pikajärve ääres, samanimelises mõisahoones. Ühel õhtul korraldati õppekäik Pikajärve ümbrusesse. Õpilastel tuli eelnevalt tutvuda piirkonna kaardiga, õppekäigu rada tähistab kaardil punane katkendjoon.

Täidab
hindaja
6 p

☐ ÜL 7

Vali õige vastusevariant, tõmba sellele joon alla.

3 p ☐ 19

- Pikajärve ümbruse pinnamood on mägine / künklik / tasane.
- Pikajärve ümbruse kõrgeim koht on Suuremõtsa saar, mille absoluutne kõrgus on 184,9 / 182,1 / 173,7 meetrit.
- Kõige järsem on Suuremõtsa saare kirdenõlv / kagunõlv / läänenõlv.

Õppekäigu sihtpunkt oli Kuustemäe tipp, kuhu õpilastel tuli tõusta. Vasta küsimustele kaardi järgi.

3 p ☐ 20

- Kui suur on kaardil samajoonte löikevahe? _____ m
- Mitu meetrit on Kuustemäe tipp kõrgemal kui punkt A? _____ m
- Kui pikk maa on linnulennul Kuustemäe tipust mõisahooneni B? _____ m